

СРЕЋНА НОВА ГОДИНА И БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ!

Нови Етички кодекс фармацеута Србије

Обавезујући за све фармацеуте који раде на непосредним пословима здравствене заштите обављајући апотекарску здравствену делатност, односно за све чланове Коморе.

1000 Саветника у апотекама

Након пет година интензивног рада, у апотекама широм Србије 1000 фармацеута – саветника активно учествује у пружању стандардизованих фармацеутских услуга.

САЗНАЈ ВИШЕ

Национални центар за фармаковигиланцу (АЛИМС) – првих 20 година

Објављена Допуна Магистралних формула 2008 (МФ 2008)

Колекционар и заљубљеник у историју фармације и медицине - Стеван Вуков
маг. фарм. спец. из Зрењанина

Поштоване kolegинице и колеге,

Хвала вам на уложеном труду, хуманости и одговорности које свакодневно показујете – било да радите у апотеци, болници, индустрији, образовању или било којој другој сфери фармације. Ваш рад, стручност и посвећеност су темељи на којима грађимо поверење и сигурност пацијената.

Посебну захвалност дугујемо свим члановима Коморе који су укључени у пројекте Саветници у апотекама и Едукација деце у предшколским установама и школама.

Данас имамо 1.000 саветника у апотекама широм Србије, који свакодневно пружају стандардизоване услуге саветовања пацијентима, унапређујући тако здравље наше заједнице.

Наше колеге су током ове године, кроз предавања и радионице, учествовале у едукацији 14.500 деце у предшколским установама и школама, на теме везане за здравље и усвајање здравих навика. Ваш труд и ентузијазам непроцењив су допринос очувању и унапређењу здравља најмлађих генерација.

У години иза нас, са великим ангажовањем и преданошћу, израдили смо два кључна документа за развој наше професије – Етички кодекс фармацеута Србије и Национални оквир за процену компетенција фармацеута. Ови документи оснажују нашу улогу у здравственом систему и постављају јасне смернице за даљи професионални развој и унапређење квалитета услуга које пружамо грађанима.

У години за нама Фармацеутска комора је:

- организовала 13 акредитованих стручних састанака, акредитовала 2 нова пакета и реакредитовала 6 пакета ВШО,
- поред већ серије врло популарних снимака о правилном коришћењу инхалационе терапије, сада смо снимили 3 видео-материјала за правилно коришћење апарата за мерење крвног притиска и јаснијег приказа технике мерења,
- спровели смо редован спољни стручни надзор у 94 апотеке уз ангажовање 255 стручних надзорника.

Број чланова Фармацеутске коморе на крају 2024. године је 8478 (обавезних и добровољних).

Улазимо у 2025. годину са посебним поносом јер пред нама је значајан јубилеј – 100 година од оснивања Апотекарске коморе и 28 година постојања Фармацеутске коморе Србије. У 2025. години прославићемо нашу традицију, професионализам и заједнички допринос у унапређењу фармацеутске струке.

Са радошћу вам упућујем најискреније честитке поводом предстојећих новогодишњих и божићних празника! Свима вама желим одлично здравље, много успеха и личне среће у 2025. години. Нека година пред нама донесе нове прилике за професионални раст, јачање колегијалних веза и лично задовољство. Настављамо заједно да грађимо будућност фармације са истом страшћу и посвећеношћу.

Срећна Нова година свим члановима Фармацеутске коморе Србије!

Славица Милутиновић, дипл. фарм.
Директорка Фармацеутске коморе Србије

Нови Етички кодекс фармацеута Србије

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

У складу са законом и Статутом, Скупштина Фармацеутске коморе Србије на седници одржаној у Нишу дана 28.11.2024. године донела је Одлуку о усвајању Етичког кодекса фармацеута Србије, који је ступио на снагу објављивањем у „Сл. гласник РС“ бр. 104/2024 дана 25.12.2024.

Предлог документа израђен је од стране Етичког одбора у сарадњи са консултантом проф. др Душанком Крајновић. У периоду од 15. априла до 15. маја 2024. године спроведена је јавна расправа у коју су били укључени сви чланови Коморе.

Етички кодекс фармацеута Србије је обавезујући за све фармацеуте који раде на непосредним пословима здравствене заштите

обављајући апотекарску здравствену делатност, односно за све чланове Коморе. Фармацеут је у обавези да током свог професионалног рада одржава висок ниво личног и професионалног понашања и учинка, унапређује знања и континуирано развија компетенције релевантне за апотекарску праксу. Када се суочи са етичким дилемама, од фармацеута се очекује да донесе етичку одлуку, као и да своју одлуку образложи свим учесницима на које ова одлука може имати утицаја.

Кодекс дефинише принципе који чине базичну основу дужности, улога и одговорности фармацеута, и који су установљени са циљем да

Етички Кодекс Фармацеута Србије

усмеравају фармацеуте у односу са пацијентима, здравственим радницима, међусобно и друштвом у целини. Овај Кодекс је подржан од стране колега фармацеута из праксе.

Етички кодекс фармацеута Србије доступан је на [ЛИНКУ](#).

Провера квалитета стручног рада у 2024

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Фармацеутска комора Србије је успешно реализовала редовну спољну проверу квалитета стручног рада у периоду од 1-30. октобра 2024. године, у 94 апотеке (90 јавних и 4 болничке) од стране 255 стручних надзорника. Провером квалитета стручног рада Фармацеутска комора је добила увид у поштовање законске регулативе и примену стандарда и смерница Водича ДАП по питању: кадра, просторне обезбеђености, услова и опреме, стручног усавршавања запослених, руковања лековима, медицинским средствима и осталим производима, израде магистралних лекова (уколико постоји), обавеза, одговорности и компетенција магистра фармације, пружања фармацеутских услуга, здравствене документације и евиденција, референтне литературе, поступање са фармацеутским отпадом и унутрашње провере квалитета стручног рада.

Сви извештаји, у складу са законским роковима, послати су министру здравља на даљу надлежност. У 2025. години за редовну спољну проверу квалитета стручног рада предложено је 100 апотека, док је број пријављених стручних надзорника 306.

1000 Советника у апотекама

Припремила: Славица Милутиновић, дипл. фарм.

У савременом здравственом систему, фармацеути имају незамењиву улогу у подршци пацијентима кроз стандардизоване услуге саветовања. Данас, након пет година интензивног рада, у апотекама широм Србије **1000 фармацеута – саветника** активно учествује у пружању подршке пацијентима са хроничним незаразним болестима (дијабетес, хипертензија и астма), приликом издавања новоуведеног лека, издавања антибиотика, саветовањем о вакцинацији и прегледу терапије.

Саветници фармацеути са беџом Фармацеутске коморе Србије нису само стручњаци за лекове, већ и вредни савезници у бризи о здрављу пацијената. Учествојући у пројектима које спроводи Фармацеутска комора Србије, они унапређују своја знања, вештине и компетенције за пружање квалитетних и персонализованих услуга, и директно доприносе побољшању здравља читаве заједнице. Поред тога, учешћем у пројектима фармацеути добијају прилику да се позиционирају као важан део здравственог система, у општој и стручној јавности, уз могућност професионалног напретка, размену искустава са колегама и директан допринос унапређењу фармацеутске праксе у Србији.

Захваљујемо се колегама на учешћу у пројектима Фармацеутске коморе Србије, додатном ангажовању, знању и енергији коју су уложили. Надамо се да ћете у свом свакодневном раду наставити да промовишете пружање стандардизованих фармацеутских услуга и тиме бити инспирација другим колегама, а пацијентима и здравственом систему велика помоћ и подршка.

Такође, позивамо све фармацеуте да се придруже пројектима Фармацеутске коморе Србије и постану део мреже саветника у апотекама. Сваки савет, свака подршка и свака интервенција фармацеута чине значајну разлику у здравственом исходу у терапији пацијената.

Будите и Ви део промена које желите да видите у струци!

Табела: Советници у бројкама (подаци на дан 18. децембар 2024. године)

Назив Советника	Фармацеути у пројекту	Фармацеути - Советници у апотекама	Број пружених и евидентираних услуга	Број АУ у којима раде Советници
Саветник за антибиотике	634	411	27118	55
Саветник за астму	111	56	907	22
Саветник за дијабетес	199	150	2171	40
Саветник за хипертензију	31	16	325	11
Саветник за новоуведени лек	6	4	53	5
Саветник за ХПВ	244	215	26248	45
Саветник за вакцинацију (грип и пнеумокок)	73	47	3287	20
Саветник за вакцинацију Covid 19	50	50	21423	72*
Саветник за Post - Covid	51	51	960	14
Укупно	1399	1000	82492	

*Број организационих јединица апотека (код свих осталих услуга приказан је број Апотекарских установа/апотека приватне праксе).

Национални центар за фармаковигиланцу (АЛИМС) – првих 20 година

Припремила: Маг. фарм. Јелена Анђелић

У октобру 2024. године Агенција за лекове и медицинска средства Србије (АЛИМС) прославила је јубилеј - 20 година од оснивања. Уједно, то је и 20 година постојања Националног центра за фармаковигиланцу којем су, у оквиру АЛИМС-а, поверене дужности у вези са успостављањем, одржавањем и унапређењем националног система фармаковигиланце у Србији. Позивамо вас да пријављивањем нежељених реакција на лекове, на које посумњате у раду са пацијентима, активно допринесте заједничком циљу – већој безбедности лекова.

Детаљније на [ЛИНКУ!](#)

Успешно реализоване едукације „Понедељком у 18“

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Фармацеутска комора Србије је у 2024. години реализовала укупно 15 вебинара, од којих 13 акредитованих као стручни састанци прве категорије. Први циклус вебинара одржан је у периоду од 11. марта до 5. јуна, а други од 4. новембра до 13. децембра 2024. године.

Први циклус је отворен представљањем нових стандардизованих услуга за пацијенте са хипертензијом и новоуведени лек, а затим су одржани вебинари на следеће стручне теме: астма и ХОПБ, одговорна примена анксиолитика, вакцинација деце, биохемијска дијагностика, гојазност и н крају, упознавање колега са сетом стандардизованих услуга које могу да пружају у

апотекама. Други циклус је обухватио стручне и регулаторне теме: допинг у спорту, лечење гојазности, фармакотерапија ХОБП, фармаковигиланца, етички кодекс, оквир за процену компетенција и безбедност фармацеута. **Вебинарима је присуствовало укупно 11.017 учесника, а накнадно их је одслушало 6.284.** Најпосећенији су били вебинари на теме: Биохемијска дијагностика и саветовање пацијената у вези лабораторијских испитивања и Нови поглед на лечење гојазности.

Колекционар и заљубљеник у историју фармације и медицине - Стеван Вуков маг. фарм. спец. из Зрењанина

Припремила: Славица Милутиновић, дипл. фарм.

Наклоност и поштовање према старинама гајим одувек, а љубав и жеља да се посебно посветим предметима из области фармације и медицине коинцидирала је са почетком студија 1989. године. Доприanela је томе, без сумње, и срећна околност да нам предавачи буду изузетни професори и асистенти, који су зналачки проналазили начин да у сваком поједином студенту подстакну интересовање за различите сегменте фармацеутског умећа.

С обзиром да сама Збирка има неколико хиљада предмета, тешко је одредити се који би се од њих посебно истакао. Свакако су посебно интересантни предмети из дворских апотека Краљевине Југославије, Аустроугарске царевине и Царске Русије, затим предмети из војних болница и заробљеничких логора из времена Првог и Другог светског рата, лични предмети наших великих професора и научника, велики број књига, често са потписима, посветама или *ex libris* ознакама њихових славних сопственика део су оног што се у Збирци чува.

Цео интервју можете прочитати на [ЛИНКУ!](#)

Објављена Допуна Магистралних формула 2008 (МФ 2008)

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Обавештавамо чланове Фармацеутске коморе Србије да је објављена допуна Магистралних формула 2008 (МФ 2008) – Биљни чајеви, Решењем министра здравља о допуни Решења о утврђивању магистралних формула („Службени гласник РС“, број 70/2024 од 14. августа 2024. године), а које је издао Савез фармацеутских удружења Србије. Стручни приручник за фармацеуте је припремљен са циљем да пружи податке и практична упутства за израду, контролу квалитета и примену

биљних чајева који се израђују као магистрални и галенски лекови.

Електронску верзију Допуне Магистралних формула 2008 (МФ 2008) – Биљни чајеви можете преузети **ОВДЕ**.

Књига „Лековито биље у служби здравља“ - Неопходне и поуздане информације о користи и ризицима примене лековитих биљака

Припремила: проф. др Весна Килибарда

На недавно одржаном сајму књига у Београду, у издању Медија центра „Одбрана“, промовисана је књига „Лековито биље у служби здравља“ аутора проф. др Весна Килибарде, проф. др Силве Добрић и Вање Тадић, научне саветнице. Књига садржи преглед најновијих сазнања заснованих на доказима о примени биљака у очувању здравља и лечењу различитих болести. Избор биљака извршен је у складу са препорукама садржаним у монографијама Комитета за биљне лековите производе Европске агенције за лекове, Европског научног удружења за фитотерапију, СЗО и Комисије за лековито биље немачког министарства здравља. Поред њих, наведене су и лековите биљке које се вековима користе у народној медицини нашег поднебља, као и кратак осврт на лековите биљке карактеристичне за традиционалну кинеску и индијску (ајурведску) медицину.

Детаљније на [ЛИНКУ!](#)

„Медицинска бактериологија - за студенте фармације“, издавач Универзитет у Београду-Фармацеутски факултет

Уредници: Марина Миленковић, Драгана Божић, Бранкица Филипић

Припремила: проф. др Марина Миленковић

„Медицинска бактериологија - за студенте фармације“ намењена је првенствено студентима фармације, али може бити од помоћи и свим здравственим радницима када се ради о дијагностици, превенцији и терапији бактеријских инфекција. Аутори књиге су своје дугогодишње педагошко искуство и љубав према научним дисциплинама Микробиологија и Имунологија, преточили у текст и бројне илустрације, са жељом да студентима помогну у савладавању градива из бактериологије, и упознају их са медицински значајним врстама бактерија, патогенетским механизмима укљученим у њихову интеракцију са домаћином и имунским одговором инфицираног организма. Посебна пажња посвећена је савременим методама лабораторијске дијагностике и основама специфичне превенције и терапије бактеријских инфекција. Поред примарне жеље аутора да студентима помогну да на прави начин уче и науче бактериологију и та знања повежу са имунологијом, идеја аутора била је да код читалаца покрене интересовање и жељу да дубље упознају чудесни и разноврсни свет бактерија.

ПРЕДСТАВЉАМО КОЛЕГЕ ЕДУКАТОРЕ

Милица Лазиф, маг. фарм. из Стопање

Мотивише ме свакодневни рад са пацијентима у апотеци. Поред тога, сматрам да се данашњој деци пласира много лошег садржаја преко друштвених мрежа. Баш овај вид едукације је јако битан за њих у тим годинама и може утицати на прави начин.

Не могу, а да не споменем да када сам прошле године била стажер, колеге из моје апотеке били су део овог пројекта. Посматрајући њих, знала сам да ове године и ја желим да се опробам у тој улози.

Највећи утисак су ми оставила деца. Са коликом пажњом су ме слушали и упијали све што сам им причала. Такође предавања су била јако интерактивна и заједно смо дискутовали на задате теме. Њихова заинтересованост ме је одушевила, а то су показали кроз мноштво питања које су ми постављали.

Цео интервју можете прочитати на [ЛИНКУ!](#)

Кенан Абдагић, маг. фарм. из Пријепоља

Одувијек сам се питао како је бити професор, предавач. Занимало ме је како пренијети знање, одржати пажњу дјеце, те ми је овај пројекат барем на кратко омогућио да се нађем „с друге стране клупе“.

Хтио сам да се представим ђацима на почетку предавања, али они су ме предухитрили. Рекли су ми да ме знају из апотеке, знали су како се зovem, да сам неком препоручио сируп против кашља, крему против бубуљица, да су код мене већ нешто куповали са својим родитељима. На то сам највише поносан, настојаћу да оправдам повјерење мојих малих пацијената.

Одговорно лице моје апотеке је магистра Пашановић, која је и сама учествовала у едукацијама и њене смјернице су ми заиста помогле. Техничари у апотеци су ми такође били подршка, дали су ми неколико приједлога које сам усвојио.

Цео интервју можете прочитати на [ЛИНКУ!](#)

Јована Смиљанић маг. фарм. из Пожеге

Обожавам нашу струку. Овај пројекат је јединствен, јер нам дозвољава да представимо деци нас фармацеуте у правом светлу. Мотивацију сам пронашла у могућности да деци пренесем своје знање и да имамо један леп дан испуњен корисним предавањем и дивним дружењем.

Овим путем се захваљујем Комори на могућности да спроводимо овакав пројекат, да што више деце чују за нас фармацеуте и нашу струку. Захвална сам на идеји, али и на великој мотивацији колега који се пријављују за учешће све више из године у годину.

Као један од координатора пројекта желим да истакнем да је сваке године све већи број предшколских установа и школа које се пријављују и траже едукације и часове јавног здравља од стране фармацеута.

Цео интервју можете прочитати на [ЛИНКУ!](#)

Шуга – Scabies – како се успешно изборити?

Припремила: маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић

Шуга је паразитска инфестација узрокована ситним грињама које се увлаче у кожу и полажу јаја, изазивајући интензиван свраб и осип. Симптоми укључују: јак свраб, често погоршан ноћу; сврбежне линије и избочине (папуле) на прстима, зглобовима, рукама, ногама и појасу; упаљене кверге на мушким гениталијама и женским дојкама; већи осип код мале деце, укључујући дланове, табане, глежњеве и кожу главе.

Гриње се увлаче у горњи слој коже, где одрасла женка полаже јаја. Јаја се излегу за 3-4 дана и развијају се у одрасле гриње за 1-2 недеље. После 4-6 недеља код пацијента се јавља алергијска реакција на присуство

протеина гриња и фекалија, што изазива интензиван свраб и осип. Шуга се преноси са особе на особу блиским контактом са кожом.

Корисне информације о лечењу пацијената са шугом погледајте на [ЛИНКУ!](#)

Флуорохинолонски антибиотици и тендинопатије

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Све већа употреба лекова истиче значај фармацеута у одређивању клиничког значаја уобичајених нежељених реакција на лекове. Једна значајна, али често потцењивана нежељена реакција је ризик од тендинопатије изазване лековима. Флуорохинолонски антибиотици (ципрофлоксацин, левофлоксацин и др.) повећавају ризик од тендинопатије и руптуре тетива, посебно Ахилове тетиве. Они могу ослабити колагенски матрикс, чинећи тетиву подложнијом оштећењу и повећати ризик од руптуре тетива. Због тога треба бити опрезан, посебно у групама високог ризика као што су старији од 60 година и који користе кортикостероиде. Фармацеути имају кључну улогу у праћењу нежељених реакција, посебно тендинопатија повезаних са употребом флуорохинолонских

антибиотика. Препознавањем раних знакова тендинопатија фармацеути помажу у спречавању озбиљних компликација као што је руптура тетиве, што може значајно утицати на квалитет живота пацијента.

Више на [ЛИНКУ!](#)

Потенцијални кардиоваскуларни ризици ксилитола

Припремила: маг. фарм. спец. Милена Милојевић

Нова студија објављена у European Heart Journal открива да високи нивои ксилитола, заслађивача који се може наћи у жвакаћим гумама, пастама за зубе, производима за дијабетичаре и многим суплементима, могу повећати ризик од срчаних и можданих удара. Истраживање на више од 3000 људи показало је да су они са вишим концентрацијама ксилитола у крви били склонији кардиоваскуларним проблемима. Док ксилитол може бити користан као замена за шећер, стручњаци упозоравају на могуће негативне ефекте при већој конзумацији. Обзиром да је еритритол у студији показао негативне ефекте на срцу и крвним судовима, један од аутора истиче потребу за даљим

испитивањима шећерних алкохола како би се разумели њихови утицаји на здравље.

Опширније на [ЛИНКУ!](#)

КОНТИНУИРАНА ЕДУКАЦИЈА ВИРТУЕЛНА ШКОЛА ОБРАЗОВАЊА

- Ц-1-13/24 Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације – Питај ме за ХПВ (5 бодова), до 11.03.2025.
- Ц-1-13/24 Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације – Питај ме за ХПВ (5 бодова), до 11.03.2025.
- Ц-1-39/24 Фармацеутска услуга - предуслов за повећање степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотикима (5 бодова), до 12.08.2025.
- Ц-1-40/24 Нова услуга фармацеута у јавним апотекама: Преглед примене новоуведених лекова за терапију хроничних болести (5 бодова), до 12.08.2025.
- Ц-1-50/24 Стандардизована фармацеутска услуга код пацијената са дијабетесом (5 бодова), до 25.11.2025.
- Ц-1-53/24 Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом, (5 бодова), до 25.11.2025.
- Ц-1-52/24 Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са астмом (5 бодова), до 25.11.2025.
- Ц-1-68/23 Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са хипертензијом (5 бодова), до 25.11.2025.
- Ц-1-54/24 Саветник за вакцинацију – све што треба да знате о грипу, пнеумококној болести, пертусису и ХПВ-у (5 бодова), до 25.11.2025.

ШЕСТИ КОНГРЕС ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА У ПРИВАТНОМ СЕКТОРУ

ТЕМА Мултидисциплинарни приступ пацијенту – нова решења за старе проблеме

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 21. и 22. фебруар 2025. Хотел *Crowne Plaza*, Београд

БРОЈ АКРЕДИТАЦИЈЕ А-1-1886/24

ЗА КОГА ЈЕ АКРЕДИТОВАН КОНГРЕС фармацеути, лекари, биохемичари, медицинске сестре, здравствени техничари.

БРОЈ БОДОВА 8 бодова за слушаоце

Фармацеутска комора Србије – 21. фебруара, након сесије 1: Антибиотици, представља резултате пројекта „Саветовалиште за антибиотике“

<https://www.kongresprivatnika.rs/>

29. ЕВРОПСКИ КОНГРЕС БОЛНИЧКИХ ФАРМАЦЕУТА

ТЕМА *Person Centred Pharmacy – Navigating Digital Health*

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 12-14. март 2025., Копенхаген, Данска

<https://eahp.eu/congress/29th-congress-of-the-eahp/>

XVIII Конференција Маркетинг у фармацији „Ментално здравље здравствених професионалаца – савремени изазови“

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 29. март 2025. године Хотел Слобода, Шабац

ЗА КОГА ЈЕ АКРЕДИТОВАН КОНГРЕС фармацеути, лекари, биохемичари, медицинске сестре, здравствени техничари.

Акредитација догађаја у јануару 2025. године

Фармацеутска комора Србије – КЕ на тему „ Стандардизоване фармацеутске услуге - предуслов за постизање бољих исхода лечења код заразних болести“ (2 бода за фармацеуте)

ФИП КОНГРЕС 2025

ТЕМА *Pharmacy Forward: Performance, Collaboration, and Health Transformation*

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 31. август – 3. септембар 2025., Копенхаген, Данска

<https://copenhagen2025.fip.org/>